

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
Биро за развој на образованието
СКОПЈЕ

Примено: 22.09.2011

Орг. единица	Број	Прилог	Вредност
04	3598/1		

0706
07060
22.09.11
M

АРХИВСКИ ПРИМЕРОК

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија” бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 и 51/11) и член 30 од Законот за основно образование („Службен весник на Република Македонија” бр. 103/08, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11 и 51/11), министерот за образование и наука ја утврди Наставната програма по англиски јазик за IV одделение на деветгодишното основно образование за учениците со оштетен слух.

IV ОДДЕЛЕНИЕ

**ДЕВЕТГОДИШНО
ОСНОВНО ОБРАЗОВАНИЕ**

**АДАПТИРАНА НАСТАВНА
ПРОГРАМА ЗА
УЧЕНИЦИТЕ СО ОШТЕТЕН
СЛУХ**

АНГЛИСКИ ЈАЗИК

Скопје, 2011

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО**

1. ВОВЕД

Предметот *англиски јазик* како прв странски јазик е застапен во наставниот план за деветгодишното основно образование за учениците со оштетен слух во вториот и третиот развоен период на деветгодишното основно образование почнувајќи од четврто одделение па сè до крајот на деветтото одделение.

Застапеноста на предметот во наставниот план за деветгодишното основно образование се должи на современите тенденции во образовните системи на повеќето земји од Европската Унија, каде што на изучувањето на првиот странски јазик му е посветено посебно внимание.

Современата настава по странски јазици за учениците со оштетен слух од 9 до 14 години ја определуваат широко сфатената цел за писмени комуникациски компетенции на странскиот јазик проширени со читачки, социокултурни и интеркултурни компетенции. Наставата е насочена на ученикот како субјект на наставниот процес, неговиот когнитивен-афективно-социјален развој, односно на развојот на неговата самостојност во учењето и стекнување на стратегии на учење како основа за доживотно учење.

Предметот англиски јазик во четврто одделение се изучува со 2 (два) часа неделно, односно 72 часа годишно и има статус на задолжителен предмет.

2. ЦЕЛИ НА РАЗВОЈНИОТ ПЕРИОД ОД IV ДО VI ОДДЕЛЕНИЕ

Ученикот/ученичката:

- да се мотивира за изучување на англискиот јазик;
- да развива способности за разбирање на едноставни јазични искази;
- да препознава и разбира зборови и куси едноставни реченици;
- да се оспособува да користи едноставен вокабулар во едноставни јазични искази;
- да се запознае со англиското писмо;
- да се воведе во некои елементи од културата на земјите со англиски говорен јазик.

3. ЦЕЛИ НА НАСТАВАТА ЗА IV ОДДЕЛЕНИЕ

Ученикот/ученичката:

- да се оспособи визуелно да препознава нови зборови;
- да може писмено да репродуцира зборови и едноставни јазични искази;
- да покажува интерес за други култури.

4. КОНКРЕТНИ ЦЕЛИ

Компонента 1. ЛЕКСИЧКИ ЕДИНИЦИ			
Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
<p>Ученикот / ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ да го разбере значењето на лексичките единици и да ги репродуцира. 	<p>Јас и другите</p> <p>Училиница</p> <p>Играчки</p> <p>Бои</p> <p>Празници и родендени</p> <p>Домашни миленичиња</p>	<p>Моето семејство, моите другари</p> <p>Предмети во училиницата</p> <p>Во училиницата и во домот</p> <p>Именување и пишување на најчесто користените бои: црвена, жолта, сина, бела, црна, портокалова и зелена)</p> <p>Божик, Велигден, Нова година</p> <p>Куче, маче, папагал</p>	<p>Именување (пишување) на членовите на семејството по даден постер, фотографии, флеш карти, цртежи.</p> <p>Посочување и препознавање на имињата на предметите во училиницата (преку слики и цртежи на кои на задната страна стои името на предметот).</p> <p>Писмено репродуцирање преку игри (Go and find), препознавање и посочување (Go and point).</p> <p>Вежби со бојење на различни цртежи во кои боите со означени со бројки.</p> <p>Изработување честитки и украси.</p> <p>Покажување слики од сликовници со домашни миленичиња и нивно именување.</p>

Компонента 2. ГРАМАТИЧКИ СТРУКТУРИ

Цели	Содржини	Примери	Активности и методи
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Да ги разбере и разликува формите на глаголот “to be” во прво и второ лице еднина; ➤ да препознава категорија еднина кај именките; ➤ да препознава категорија множина придружена со броеви; ➤ да се запознае со формите за прво и второ лице еднина; ➤ да го разберат значењето на прашалните зборчиња; ➤ да брое од 1 до 10 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Present tense of to be ▶ Именки во еднина ▶ Именки во множина ▶ Лични заменки ▶ Прашални зборови ▶ Броеви 	<p>I am, You are</p> <p>A pen, a cat</p> <p>Two brothers, two pencils</p> <p>I, you</p> <p>What, who</p> <p>1-10</p>	<p>Активности - претставување на себеси и другарчињата од одделението.</p> <p>Вежби со прикази на предмети во еднина, цртање, боење.</p> <p>Вежби со прикази на предмети во еднина, цртање, боење, бројалки и слично.</p> <p>Игри, писмени вежби, илустрации под кои соодветно стојат личните заменки</p> <p>Вежби од типот пишување и препознавање на прашалните зборчиња.</p> <p>Игри со броење, цртање и слично</p>

КОМПОНЕНТА 3: ЈАЗИЧНИ ФУНКЦИИ

Цели	Содржини	Примери	Активности и методи
<p>Ученикот / ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Да користи неформални форми за поздравување и отпоздравување. ➤ Да умее да се претстави себеси како и своето другарче. ➤ Да разбере, препознава и применува основни форми на честитање и родендени. 	<p>Неформално поздравување</p> <p>Претставување</p> <p>Честитање на празници и родендени</p>	<p>Hello! Hi! Bye-bye!</p> <p>I am .....</p> <p>This is Filip...</p> <p>Merry Christmas, Happy Ваughtam, Happy New Year, Happy birthday</p>	<p>Активности за поздравување и отпоздравување според пишан модел.</p> <p>Користење на цртежи, фотографии и флеш картички (пишување на таба)</p> <p>Цртање и боење картички, пишување на честитки за соодветните пригоди.</p>

Компонента 4. ПИШУВАЊЕ			
Цели	Содржини	Примери	Активности и методи
<p>Ученикот/ученичката:</p> <p>Да ги пишува правилно и соодветно да ги применува лексичките единици предвидени за ова ниво на изучување на јазикот</p>	<p>Моето семејство, моите другари</p> <p>Предмети во училиницата</p> <p>Бои</p> <p>Имиња на празници</p> <p>Родендени</p> <p>Домашни миленичиња</p>	<p>Mum, dad, hi</p> <p>Board, window, chalk, doll, ball</p> <p>Red, black, white, yellow, blue, green...</p> <p>Christmas, New Year, Easter...</p> <p>Merry Christmas!</p> <p>Happy birthday!</p> <p>A dog, a cat, a fish...</p>	<p>Активности поврзани со пишување на едноставни зборови. Употреба на илустрации и повторување на зборовите преку истите</p>

КОМПОНЕНТА 5: КУЛТУРА

Содржините на култура се застапени во сите компоненти во изучување на јазикот, односно не се изучуваат изолирано како посебна компонента.

Целта е да се создаде сензибилизација за воочување на културолошки разлики преку воспитни и социолошки содржини како основа за развивање на толеранција и емпатија кон другиот и различниот (на пр. преку имиња, празници, игри, бројалки, паралингвистички елементи и др.)

5. ДИДАКТИЧКИ ПРЕПОРАКИ

Во планирањето на наставата за четврто одделение предвид се земени содржините во наставните програми по другите пред-мети кои се изучуваат во четврто одделение, односно почитуван е принципот на меѓупредметно поврзување по однос на целите и содржините со акцент на интегрирано поврзување со содржини од мајчиниот јазик.

Наставата по англиски јазик за учениците на оваа возраст се заснова на мултисензорно (визуелно, аудитивно, тактилно и др.) и холистичко учење кое ги опфаќа когнитивните, афективните и моторните аспекти на учениците, односно наставникот ќе ги интегрира различните компоненти со што јазикот ќе се учи на функционален начин.

Согласно горенаведеното во странскиот јазик не можат да се издвојат, односно не може да се планира бројот на часовите по одделни компоненти.

Наспроти карактеристиките на раното изучување на англискиот јазик (I-III одделение), наставата во повисоките одделенија на основното образование (IV-VI одделение) постапно се ориентира на когнитивното учење со зголемена експликација на јазичните структури со свесна примена на јазичните структури во контекст и постапно воведување на граматичкиот метајазик. Во овој период се настојува воедначено да се развиваат говорната и писмената комуникација. Тоа значи дека се обрнува подеднакво внимание на сите јазични вештини: слушање и читање во рамките на компонентата разбирање, на говорот како од аспект на говорна интеракција, како и од аспект на говорна продукција т.е. на пишувањето.

Оние ученици кои имаат остатоци на слухот доволни за да се развие елементарно ниво на комуникација треба да се поттикнуваат на изговарање на сите поединечни лексички единици.

Наставни средства:

- комплет од одобрен учебнички систем;
- пакет прирачен материјал за наставникот (флеш-карти, флеш-карти, карти;ки на снџе тацпостери и др.);
- касетофони/касети со песни; компјутер со соодветен софтвер; ЦД-РОМ, ТВ со ДВД;
- други извори на учење во непосредната околина - предмети во просторијата каде се изучува англискиот јазик;
- Интернет пристап, образовни софтвери, списанија за наставникот.

6. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Следење на постигањата на учениците

Во текот на наставата редовно се следат и вреднуваат постигањата на учениците, се прибираат показатели за нивните актив-ности, мотивираноста за учење, соработката со другите и сл. (формативно оценување). Секоја активност на часот при која уче-ниците ја искажуваат јазичната активност, било на рецептивно, репродуктивно или продуктивно ниво, дава можност за воочување на напредокот и негово вреднување. Тоа значи дека евалуацијата се врши како интегрален дел на самиот наставен час, а не како изолиран чин. Многу е важно при постапките на проверка на знаењето, како и оценувањето на ученикот, тие постапки да не се раз-ликуваат од вообичаените активности на часот, односно учениците не треба посебно да се издвојуваат од групата при проверката на усното јазично реагирање.

Битно е поголем акцент да се стави на позитивните аспекти на напредокот на учениците, т.е. на она што ученикот го знае, а не она што не го знае. Важно е секој напредок да се награди соодветно, бидејќи на младите ученици им е потребна повратна ин-формација за остварениот успех, што може да биде усна пофалба или позитивна реакција изразена преку гест или мимика или, пак, со насмевка од страна на наставникот, нацртан цвет и сл.

Вреднувањето на напредокот на учениците ќе се врши описно во текот на училишната година при што наставникот има обврска во посебна тетратка континуирано да води забелешки за секој ученик посебно за неговото напредување согласо компонентите на јазикот предвидени со наставната програма за четврто одделение. Со цел на родителите да им се овозможи увид во напредувањето на нивните деца и во нивниот процес на учење пожелно е да се воведат *Евројско јазично портфолио* кое придонесува учениците да ја развијат свеста како учесници во наставниот процес. Портфолиото ги води кон сфаќање на учењето како процес на стекнување на знаења и вештини во кој активно учествуваат. Притоа ги поттикнува на размислување за успешните стратегии на учење, за проценка на постигнатите знаења и вештини, како и за индивидуалните желби и планови за напредување и учење на странскиот јазик.

На крајот на четвртото одделение учениците ќе бидат оценети со бројчана проценка.

7. ПРОСТОРНИ УСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗИРАЊЕ НА НАСТАВНИТЕ ПРОГРАМИ

Програмата во однос на просторните услови се темели на Нормативот за простор, опрема и наставни средства за деветгодишното основно училиште, донесен од страна на министерот за образование и наука. Просторните услови и опременоста на училиниците за успешна реализација на наставната програма за четврто одделение треба да се во согласност со општиот норматив за опременост за реализирање на наставните програми за четврто одделение.

Се препорачува, заради полесен визуелен контакт помеѓу учениците, за да слушнат подобро што се зборува и најоддале-чениот ученик да има преглед на училиницата, клупите да бидат наредени на следниот начин: повеќе клупи доближени заедно, разни варијанти на буквата У, како и преместување и групирање на столчињата по потреба (при драматизација).

8. НОРМАТИВ ЗА НАСТАВЕН КАДАР

- Наставата по англиски јазик во четврто одделение може да ја изведува лице кое завршило:
- Филозофски факултет - Институт за дефектологија, дипломиран дефектолог;
  - дефектолошки факултет согласно Законот за основно образование.

Изготвил: работна група,

координатор Марија Симонова, советник во Бирото за развој на образованието-Скопје

Одобрил: м-р Митко Чешларов, раководител на Сектор во Бирото за развој на образованието-Скопје

9. ПОТПИС И ДАТУМ НА ДОНЕСУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по англиски јазик за четврто одделение на деветгодишното основно образование за учениците со оштетен слух, на предлог на Бирото за развој на образованието, ја утврди

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА

Бр. 11-1182/40

на ден 19.09.2011 год.

СКОПЈЕ

Министер,

Мирјан Цирков

